

Olje- og energidepartementet

Postboks 8148 Dep

0033 Oslo

Deres ref.:

Deres dato:

Vår ref:

Dato:

eb/ 300.1 Høring
energiloven

10. desember 2007

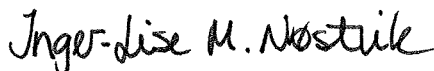
Evaluering av Energiloven

Viser til invitasjonen til å gi skriftlige innspill i den evalueringen av Energiloven som nå pågår. Dessverre hadde vi ikke mulighet til å delta på høringsmøtet.

Vår høringsuttalelse fremgår av vedlagte NP-notat. Vi har begrenset oss til å gi noen vurderinger om forholdet mellom fleksibilitet i varmemarkedet og Energiloven. Etter vårt skjønn gir SINTEF-utredningen ikke svar på hovedspørsmålene som bør stilles. Slik vi ser det, må problemstillingen derfor utredes videre. I notatet "Stasjonært oljeforbruks betydning for kraftmarkedet", som Econ har utarbeidet for NP (vedlagt), illustreres konsekvenser av sammenhenger i varmemarkedet på blant annet pris, krafttilgang, import og netto utslipp. Denne rapporten hadde en begrenset problemstilling, og gir derfor ikke svar på alle spørsmål knyttet til behovet for fleksibilitet i varmemarkedet. Men den kan brukes som underlag i det videre arbeidet.

Vi vil benytte anledningen til å understreke behovet for en god konsekvensanalyse av det politiske målet om en forsert utfasing av olje til oppvarming. En slik utfasing vil åpenbart svekke fleksibiliteten og øke sannsynligheten for høye elpriser og rasjonering. Vi ber om å bli trukket inn i departementets videre arbeide med saken.

Med vennlig hilsen
Norsk Petroleumsinstitutt

Inger-Lise M. Nøstvik
Generalsekretær

Vedlagt

NPs hørings svar: "Energiloven og fleksibilitet" 3. desember 2007

"Stasjonært oljeforbruks betydning for kraftmarkedet" fra Econ. Notat 2006-091

EB/ 300.1 OED Energilov
10. desember 2007

ENERGILOVEN OG FLEKSIBILITET

I forbindelse med evalueringen av Energiloven skal departementet blant annet se på forholdet mellom varmemarkedet, fleksibilitet og Energiloven. Denne problemstillingen har SINTEF fått i oppdrag å drøfte, ref. rapporten "Varmemarkedets utvikling og betydning for fleksibiliteten i energiforsyningen". En annen rapport som berører temaet, er "Energiloven og energieffektivisering", utarbeidet av Econ Pöyry AS. Vi vil i det følgende kommenter problemstillingen og disse to rapportene. Vi begrenser drøftingen til kun å omfatte sammenhengen mellom fleksibilitet og varmemarkedet.

NPs forståelse av problemstillingen

Med fleksibilitet forstår vi energimarkedets evne til å reagere på prisendringer. Særlig viktig er evnen til å endre tilpasning når elmarkedet er anstrengt, slik at vi unngår høye elpriser, rasjonering og knapphet på effekt. Det elspesifikke forbruket er relativt lite prisfølsomt, mens varmemarkedet har større prisfølsomhet fordi det både er mulig å redusere energibruken og skifte mellom energibærere. De to "energikrisene" vi har hatt de siste årene viste tydelig at høye elpriser i liten grad reduserer energibruken, men i hovedsak ga en overgang fra elektrisitet til andre energibærere.

Etter vårt skjønn vil markedet alene ikke sikre at det samfunnsmessige "behovet" for fleksibilitet blir dekket. Grunnen er at fleksibiliteten vil redusere kostnadene for alle som bruker elektrisitet, ikke bare de som har investert i slik fleksibilitet. Den samfunnsmessige nytten er altså større enn den nytten de som har investert i fleksibilitet, oppnår. Det kan derfor forsvares at myndighetene iverksetter tiltak for å sikre ønsket fleksibilitet.

Vår forståelse av problemstillingen blir derfor: Styrker eller svekker Energiloven fleksibiliteten i varmemarkedet? Problemstilling reiser en rekke spørsmål, som:

- Hvor stor fleksibilitet er samfunnsøkonomisk optimal, og hvordan ligger dagens og fremtidens forventede fleksibilitet an i forhold til optimum?
- Gitt at fleksibiliteten er mindre enn ønskelig, er det forhold ved Energiloven eller praktiseringen av loven som bidrar til dette?
- Hvilke forbedringer ved loven og/eller virkemiddelbruken er nødvendig for å få ønsket fleksibilitet?

Vår tentative forståelse av disse problemstillingene er:

- Fleksibiliteten i markedet er for liten til å demme opp for forsyningsproblemer, med tilhørende høye priser og fare for rasjonering. Dette gjelder i hvert fall de nærmeste årene. Det ser ut til å bli investert mye i kraftproduksjon og overføring, og da vil behovet for fleksibilitet avta i en periode. Tilrettelegging for økt fleksibilitet i varmemarkedet er én av flere muligheter. Det politiske ønsket om å forsere utfasingen av olje vil svekke fleksibiliteten ytterligere: Mye av oljen vil bli erstattet av elektrisitet. Sammenhengen mellom fleksibilitet og elpriser er drøftet i "Stasjonært oljeforbruks betydning for kraftmarkedet" som vi har fått Econ til å utarbeide, ref vedlegg.

- Skillet mellom konkurranseutsatt del og monopoldel (nettet) er ikke skarpt nok i praksis. Vårt inntrykk er at det er relativt tette bånd mellom nettselskap og omsetningsleddet, noe som kan påvirke beslutningene i nettselskapet.
- Et nettselskap har relativt små incentiver til å opprettholde fleksibilitet og øke denne innen sitt forsyningsområde. Myndighetene bør derfor vurdere om nettariffene i tilstrekkelig grad fremmer fleksibilitet.

Gitt at vi vet at fleksibiliteten i markedet er for liten, bør også andre virkemidler vurderes i lys av dette, som avgiftspolitikken, bygningsdirektiver mv. Konsekvensene av forsert utfasing av olje må for øvrig analyseres.

SINTEF-rapporten

I følge forordet i rapporten har SINTEF "gjennomført en utredning av varmemarkedet og varmemarkedets betydning for fleksibilitet i energiforsyningen". Men vi kan ikke se at rapporten drøfter hvilke problemstillinger som er knyttet til varmemarkedet og fleksibilitet samt den videre koblingen til Energiloven. Vi kan heller ikke se at SINTEF drøfter problemstillinger som NP mener er avgjørende for å se på varmemarkedets fleksibilitet, ref momentene foran.

SINTEF har laget tre framskrivninger av etterspørselen. Disse er anslått ut fra trender der priser ikke er brukt. Det er ikke brukt priselastisiteter eller krysspriselastisiteter. En av framskrivningene ser på en vekst i bruken av andre energikilder enn strøm. Men dette scenariet er ikke brukt når konsekvenser for nett og forsyningssystem analyseres. Ingen scenarier ser på en overgang fra andre energibærere til strøm, som markedsmessig er det sannsynlige. Vi kan derfor ikke se at denne rapporten gir noe grunnlag for å evaluere Energilovens betydning for fleksibilitet i varmemarkedet.

Econ-rapporten

Rapporten ser på forholdet mellom Energiloven og energibruk. Begreper og problemstillinger drøftes innledningsvis. Flere av underkapitlene er viet forbrukerfleksibilitet og prisenes betydning. Rapporten gir mer informasjon om betydningen av fleksibilitet i varmemarkedet enn SINTEF-rapporten men, naturlig nok, er det ikke gitt noen full drøfting av behovet for fleksibilitet eller hvordan større eller mindre fleksibilitet vil påvirke energimarkedet. Vi vil her bare påpeke et par av de problemstillingene Econ drøfter:

For det første beregner Econ flere sektorvise etterspørselsfunksjoner for elektrisitet, men uten å ta med pris på alternativ energi. Dette gir sannsynligvis for stor direkte priselastisitet. En del av svingningene i etterspørselen skyldes at prisforholdet mellom elektrisitet og alternativer endres, men blir nå tilskrevet elprisen alene. Dersom fleksibiliteten avtar, vil priselastisiteten også avta. Econ viser for øvrig at det er høye priselastisiteter i Norge sammenliknet med andre land. Dette kan skyldes at bruken av direkte eloppvarming er mindre i andre land, og dermed blir etterspørselen etter elektrisitet mindre prisfølsom.

Slik vi forstår Econs drøfting av nettariffer, sies det at tariffene ikke er egnet for å fremme fleksibilitet og alternative energibærere til strøm. Energileddet bør settes lik de marginale tapene for å utnytte nettkapasiteten på kort sikt og for ikke å gi for høy lønnsomhet for alternative energibærere på lang sikt. Vi mener at dette bare er riktig dersom det er ledig

kapasitet. Dersom det er kapasitetsproblemer, bør energileddet reflektere kostnadene ved forsterkninger av nettet. Et problem som da oppstår, er at elverkets beslutninger om investeringer i nettet neppe faller sammen i tid med forbrukernes valg av oppvarmingsystem. Prissignalene til forbruker blir da mangelfulle. Hvordan incentivene bør utformes for å få riktige incentiver til samtlige beslutningstakere, drøftes ikke.

Rapporten berører heller ikke problemstillingen om hvilket virkemiddel som er best å bruke når myndighetene uansett griper inn i markedet for å fremme enøk, fleksibilitet eller bruk av andre energibærere. Da kan det være fornuftig å bruke nettariffene i stedet for elavgift. Økt energiledd vil ha samme virkning på etterspørselen som økt elavgift. Men for forbrukerne vil det være ønskelig at energileddet øker og fastleddet blir tilsvarende redusert i stedet for at elavgiften øker. Videre er det mulig å tilby en spesialtariff bare til de som har og bruker fleksibiliteten. Dette vil gi samme incentiver til økt fleksibilitet som avgiftsøkning samtidig som bare en mindre del av markedet får annen tariff.

Konklusjon

Etter vårt skjønn er det ikke gjennomført noen tilstrekkelig utredning av forholdt mellom energilov, varmemarkedet og fleksibilitet. NP mener at en slik vurdering bør gjennomføres. Den bør samkjøres med en vurdering av konsekvensene av en forsert utfasing av olje til oppvarming, som også må gjennomføres.